

3. Алєндарь Н. І. Сільська загальноосвітня школа: проблеми та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2014/Pedagogica/4_170497.doc.htm

Оглобля В.О.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К.Б.)

*магістрантка природничого факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні. Дошкільна освіта цілісний процес, спрямований на забезпечення різнобічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб, формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про дошкільну освіту» громадяни України незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак мають рівні права на здобуття дошкільної освіти у дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форм власності [5].

Незважаючи на те, що за останні роки спостерігається позитивна тенденція щодо збільшення кількості дітей, охоплених дошкільною освітою, значна частина дітей не відвідує дошкільні навчальні заклади, у яких максимально забезпечується системний підхід до реалізації завдань дошкільної освіти, здійснюється планомірна, нефорсована підготовка дітей до школи впродовж усього дошкільного дитинства з урахуванням вікових, індивідуальних можливостей та новоутворень кожного вікового етапу [1].

Завданнями дошкільної освіти є збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини; виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей Українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля; формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду; виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту [2].

Один з найважливіших напрямків освітнього впливу на сучасних дітей у дошкільному навчальному закладі є виховання правової культури. Що на сьогоднішній час є досить важливим та актуальним.

Правова культура включає в себе безпосередні дії людини, її поведінку в різних, часто непередбачених, життєвих ситуаціях. Вона передбачає вміння і готовність особистості вирішувати свої життєві проблеми, жити серед людей, спілкуватися з ними, орієнтуючись на морально-правові норми [3].

Дошкільнята тільки починають освоювати ази морально-правової культури. Ознайомлення з правами носить пропедевтичний характер і готує дитину до засвоєння демократичних цінностей і прав людини в подальшому.

Дітям-дошкільнят доступні лише самі загальні уявлення про свої права і свободи, закріплені у міжнародних та державних документах, а також способи їх реалізації в різних життєвих ситуаціях.

Це ставить перед педагогами дошкільних установ такі завдання:

- допомогти дитині зрозуміти і осмислити свої елементарні права;
- формувати почуття самоповаги, поваги до власних прав і прав інших людей;
- розвивати прагнення дитини реалізовувати свої права, не порушуючи прав оточуючих його людей [4].

Вирішення цих завдань сприяє правове виховання, яке включає вивчення прав людини.

Перш ніж познайомити дитину з правами, його треба підвести до усвідомлення себе як особистості, повноцінного члена суспільства, розуміння своєї індивідуальності та людської гідності.

Правове виховання дошкільника починається з виховання у нього почуття власної гідності, поваги до самого себе. Тільки поважаючи самого себе і свої права людина здатна по-справжньому поважати інших людей та їх права.

Тому в дошкільному закладі і сім'ї необхідно створити атмосферу визнання індивідуальності дитини, поваги його особистості, а самій дитині надати можливість реалізовувати свої людські права. Він повинен володіти свободою вибору, проявляти активність, ініціативність, самостійність, мати можливість висловлювати власну думку, проявляти шанобливе ставлення до думки інших, вміти надавати допомогу і приймати її. Без цього не можуть розвиватися такі необхідні кожній людині громадянські якості, як активність, самостійність, рішучість, відповідальність [2].

Виховання в душі повазі до прав людини спрямоване на формування у дитини почуття справедливості, загальної рівності прав і можливостей. Тому неприпустимі несправедливість, заходи впливу, які принижують людську гідність дітей, порушують їх право бути коханими, рівними серед інших.

Правова освіта дошкільнят передбачає ознайомлення юних громадян з конкретними і зрозумілими їм правами.

Дітям доступні такі чотири групи прав:

- права на гідне існування, виживання, що включає право на життя і здоров'я, житло, їжу, ім'я, родину, турботу батьків, громадянство.
- права на розвиток, освіту, відпочинок і дозвілля.
- права на захист від приниження, насильства та експлуатації, а також особливі права дітей-інвалідів та сиріт.
- права на свободу слова, думки та діяльності [3].

Знайомство дітей з їхніми правами доцільно здійснювати в двох напрямках: «Я мої права», «Я і права інших людей». Це сприяє розумінню таких простих і водночас складних істин, як: «Мої права це мої можливості, мої свободи», «Мої права закінчуються там, де починаються права іншої людини».

Правове виховання та навчання дитини гармонійно поєднується з його громадянським, моральним, трудовим і валеологічним вихованням, а також тісно взаємопов'язано з основними розділами базисної програми «Пралеска».

Елементарні правові знання включаються до загального і необхідний дітям комплекс знань про життя. Вони є доповненням до знань про навколишній світ, соціальної дійсності.

Виховання громадянина, що бере активну участь в житті суспільства, передбачає знайомство з правом на освіту, придбання професії за своїм вибором, правом на працю [4].

Ознайомлення з правами людини сприяє моральному становленню особистості дитини, формування етичних уявлень, гуманних почуттів і взаємовідносин, допомагає прищепити повагу до себе і іншим людям. Знайомлячись з правами, діти вчать зважати на думку та інтересами інших людей (право на власну думку), захищати слабких (право на особливий захист), справедливо вирішувати виникаючі суперечки і конфлікти, адекватно оцінювати свої дії і вчинки.

Збереження і зміцнення здоров'я кожної дитини - одне з найважливіших завдань дошкільного закладу. У процесі ознайомлення з правами діти дізнаються про відповідальність за своє здоров'я, необхідності його берегти і зміцнювати, освоювати способи оздоровлення і безпечної поведінки [1].

Необхідно також пам'ятати, що формування почав морально-правової культури у дітей багато в чому залежить від загальної соціально-правової ситуації, рівня правової культури педагогів та батьків, а також ефективності засобів та методів первісної правової освіти.

Література:

1. Альошина Н.В. Ознайомлення дошкільнят з навколишнім і соціальною дійсністю. М., 2001, - 234 с.
2. Гавриліна С.Ю., Кутявіна Н.Г., Топоркова І.К., Щербина С.А. Безпека вашого малюка. Ярославль: «Академія розвитку», 1997. 160 с.

3. Доронova Т. Захист прав та гідності дитини в дошкільному закладі і в сім'ї // Дошкільне виховання, № 8, 2001. С.6-9

4. Знайомимо дошкільнят з Конвенцією про права дитини / Авт.-сост.: Є. В. Соловйова, Т. А. Данилова, Т. С. Лагода, Н. М. Стьопіна. 2-е вид., Испр. і доп. М.: Аркто, 2004. 88 с.

5. Про дошкільну освіту: Закон від 11 липня 2001 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>

Криворотько Я.

(наук. кер. доц. Пивоварська К. Б.

магістрантка фізико-математичного факультету

Полтавського національного педагогічного

університету імені В.Г. Короленка

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ У СВІТЛІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»

Особливу роль у підвищенні якості освіти відіграє науково-дослідницька діяльність, яка сприяє формуванню позитивної соціально-значущої мотивації навчання, раціональних прийомів пізнавальної діяльності, оволодінню прийомами логічного мислення й високого рівня пізнавальної рефлексії. Одним із пріоритетних напрямків розвитку математичної освіти на сучасному етапі є організація, здійснення та впровадження у практичну діяльність результатів наближених обчислень різноманітних математичних елементів.

Вирішення основних завдань підвищення економічного рівня суспільства, зростання виробництва, сільського господарства тощо не можливе без використання результатів науково-технічних досліджень. Передові, економічно розвинені країни постійно приділяють велику увагу розвитку науково-технічного прогресу і, насамперед, проведенню наукових досліджень і впровадженню у практичну діяльність їх результатів. Підтримка наукової і науково-технічної діяльності проводиться державою за багатьма напрямками, чи не найголовнішим з яких є забезпечення виділення бюджетного фінансування на проведення наукових досліджень.

Надаючи пріоритетного сприяння розвитку науки як визначального джерела економічного зростання та невід'ємної складової національної культури й освіти, держава створює необхідні умови для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері науково-технічної діяльності, забезпечує використання досягнень науки і техніки для вирішення соціальних, економічних, культурних та інших завдань. Державне управлін-